

ř. zák. z roku 1878, při neveřejné poradě ihned vyhověti a uznati právem, jak se stalo.

Čís. 3503.

Trestné zavinění (§§ 335, 337 tr. zák.), jel-li kdo na motocyklu příliš rychle s kopce po silnici před silniční odbočkou a nedával výstražných znamení.

Předpis § 46 min. nař. ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák. ukládá povinnost zmírniti rychlost na 6 km za hodinu na všech místech, kde silnice nemůže býti přehlédnuta; křižovatky jsou tam uvedeny jen příkladmo; rozhodnou je v tom směru místní situace konkrétního případu, která se i tehdy, nejde-li o křižovatku v technickém slova smyslu, nýbrž jen o odbočku, vyústění silnice do silnice, může utvářiti tak, že třeba počítati s možností náhlého objevení se překážky dříve nepozorovatelné.

Řidič je povinen jeti rychlostí ne větší než 6 km za hodinu již dojížděje k místu oné povahy (odbočce).

Povinnost řidiče dávatí výstražná znamení (§ 48 min. nař.) vzchází pro řidiče silostroje jen tehdy, vyžaduje-li toho situace; kdy je toho potřebí, závisí na okolnostech případu. Onu povinnost řidič má, dojíždí-li k odbočce, na níž nemá dostatečného přehledu a vidí-li před sebou jedoucí osoby.

Zavinění třetích osob (neopatrnost poškozeného) nesprošťuje ho zodpovědnosti za vlastní nedbalé jednání.

(Rozh. ze dne 31. května 1929, Zm I 96/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 9. listopadu 1928, jímž byl stěžovatel uznán vinným přechinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák.

Důvody:

Trestné zavinění, zakládající skutkovou podstatu přečinu proti bezpečnosti života ve smyslu § 335 tr. zák., shledal nalézací soud podle rozsudkového výroku v tom, že obžalovaný, jeda na motocyklu příliš rychle s kopce po silnici před silniční odbočkou, nedával výstražná znamení. Z rozhodovacích důvodů pak vyplývá, že i povinnost obžalovaného, nejeti v onom úseku silnice rychleji než 6 km za hodinu (druhý odstavec § 46 minist. nař. ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák.), i potřeba dávatí výstražná znamení (§ 48 téhož minist. nař.) vzešla podle názoru soudu právě vzhledem k oné odbočce, o níž obžalovaný podle rozsudkového zjištění, opřeného o jeho vlastní doznání, věděl, na kterou však není, jak rozsudek dále zjišťuje, přehledu (rozhledu), a na niž dostatečného přehledu neměl ani obžalovaný. Zmateční stížnost nepopírá ve vývodech, jimiž doličuje důvody zmatečnosti podle čís. 4, 5

a 9 a) § 281 tr. ř., že obžalovaný jel tehdy rychlostí větší než 6 km za hodinu a že výstražná znamení nedával, připouští naopak sama výslovně, že obžalovaný jel rychlostí 25 až 30, ba snad i 35 km, ale snaží se dovodit, že proň nevzešla ani ta ani ona z povinností, ukládaných mu rozsudkem, nýbrž že směl bez ohledu na odbočku jeti až rychlostí 45 km za hod. (prvý odst. § 46 minist. nař.). Dotyčná zjištění a závěry rozsudkové napadá po stránce jednak skutkové, jednak právní, v tomto směru zejména námitkou, že obžalovaný nebyl povinen zmírnit rychlost až na 6 km za hodinu, poněvadž nešlo o křižovatku ve smyslu druhého odstavce § 46 minist. nař., t. j. o místní situaci různých křižících se jízdnic drah. Zmateční stížnost však přehlíží, že onu povinnost ukládá zmíněný předpis pro jízdu na všech místech, kde silnice nemůže být přehlédnuta, a že křižovatky jsou v něm mezi takovými místy uvedeny jen příkladmo (viz slovo »zejména«). Rozhodnou je v tom směru místní situace případu, která se i tehdy, nejde-li o křižovatku v technickém smyslu, nýbrž jen o odbočku, vyústění jedné silnice do silnice druhé, může utvářeti tak, že třeba počítati s možností náhlého objevení se překážky dříve nezpozorovatelné (Rozh. č. 3203 sb. n. s.). Tomu tak bylo podle řečeného již skutkového zjištění rozsudkového i v souzeném případě, v němž nebylo v době nehody na odbočku silnice vedoucí k L. přehledu (rozhledu) pro stromy a kanál u silnice. V druhém odstavci § 46 minist. nařízení není sice výslovně nařízeno, na jakou vzdálenost má řidič silostroje, blížíci se některému z míst, pro něž je předepsáno nejetí rychleji než 6 km za hodinu, zmírnit jízdu na tuto rychlost. Ale již povaha věci i onoho předpisu, zařazeného mezi »bezpečnostní předpisy pro jízdu«, opravňovala nalézací soud k rozsudkovému závěru, že obžalovaný, an o oné odbočce věděl a neměl na ni dostatečný přehled, měl v zájmu bezpečnosti osob odtud přicházejících již dojížděje k odbočce jeti rychlostí ne větší než 6 km za hodinu, poněvadž řidič motorového vozidla musí s objevením se takových osob vždy počítati. Ukládá-li druhý odstavec § 46 minist. nař. povinnost nejetí rychleji než 6 km za hodinu bezvýjimečně pro všechny případy, v nichž toho v zájmu lidské bezpečnosti vůbec vyžaduje místní situace, nesejde, pokud jde o řešení otázky porušení zmíněného předpisu obžalovaným, ani na tom, že Marie M-ová šla před tím se svědkem Františkem H-em po téže silnici, po které za nimi přijížděl obžalovaný směrem k B., že tedy nepřicházeli na tuto silnici s oné odbočky vedoucí k L. Konečným cílem dalších vývodů, jimiž napadá zmateční stížnost rozsudkové zjištění, že motocykl obžalovaného dostihl M-ovou a H-a a do M-ové vrazil krátce — podle dalšího přesnějšího zjištění ve vzdálenosti asi 5 kroků — před onou odbočkou, je dovoditi toliko, že ke srážce nedošlo v »rozchodu« obou silnic, nýbrž asi 10 až 15 kroků před ním. Tyto její vývody jsou věcně bezpodstatné, ba bezpředmětné vzhledem k tomu, že jednak ani rozsudek nezjišťuje, že ke srážce motocyklu s M-ovou došlo teprve v místě odbočky (rozchodu) obou silnic, nýbrž stalo se tak podle jeho výslovného zjištění krátce (ve vzdálenosti asi 5 kroků) před tímto místem, a jednak povinnost, nejetí rychleji než 6 km za hodinu (zmírnit jízdu na tuto rychlost), vzešla pro obžalovaného zcela nepochybně již dříve, než na vzdálenost pouhých 10 až 15 kroků před odbočkou.

Z posavadních úvah je z valné části zjevná již také bezdůvodnost výtek, uplatňovaných stížností s hlediska důvodů zmatku podle čís. 4 a 5 § 281 tr. ř., i námitek, jimiž napadá stížnost podle čís. 9 a) téhož § rozsudkový výrok, spatřující další trestné zavinění obžalovaného (porušení předpisů § 48 minist. nař.); v tom, že nedával před odbočkou silnice výstražná znamení. Zmateční stížnosti lze ovšem zásadně přisvědčiti, pokud dovozuje, že potřeba, tudíž i povinnost, dávat výstražná znamení, vzchází pro řidiče silostroje jen tehdy, vyžaduje-li toho situace. Stanovíť prvý odstavec § 48 minist. nař. výslovně jen povinnost, by výstražné znamení bylo vždy dáno včas, kdežto řešení základní otázky, zda je v konkrétním případě zapotřebí dáti takové znamení, činí zřejmě (obrat »trebali«) závislým na okolnostech případu. Rozsudek shledává potřebným a obžalovaného povinným, by dával výstražná znamení z dvojího důvodu, jednak proto, že dojížděl k oné odbočce, na niž neměl dostatečného přehledu, jednak vzhledem k tomu, že viděl před sebou jdoucí osoby (M-ovou a H-a). Úvaha, navázaná v rozsudkových důvodech na závěr, že obžalovaný měl dáti výstražné znamení, by se chodci mohli včas náležitě chrániti proti možnému úrazu a obžalovanému se uhnouti, mohla by se ovšem sama o sobě jeviti méně případnou vzhledem ke zjištění rozsudku, zdůrazňovanému i zmateční stížností, že obžalovaný jel středem silnice, kdežto M-ová s H-em šli po straně silnice (po její pravé straně ve směru své chůze). Zmateční stížnost tvrdí dokonce, že obžalovaný jel při levé straně silnice, neb aspoň v levé polovici jízdní dráhy, než toto její tvrzení opřené jen o obdobné tvrzení obžalovaného v první stolici, neobstojí ani jako věcné uplatňování důvodu zmatku podle čís. 5 § 281 tr. ř., neboť rozsudkové zjištění, že obžalovaný jel středem silnice, je zbudováno na údajích celé řady svědků a došlo k němu způsobem bezvadným. Než k tomu nehledě, usuzuje zmateční stížnost z onoho rozsudkového zjištění, že nešli-li chodci v jízdní dráze, nýbrž po straně (po banketu) silnice, takže obžalovanému nepřekáželi ve směru jeho jízdy, nebylo důvodu, tudíž ani povinnosti pro obžalovaného dávat znamení za tím účelem, by došlo k vzájemnému vyhnutí se neb aby chodci nevčkročili do jízdní dráhy, zvláště když prý obžalovaný viděl, že nejde o děti, nýbrž o starší osoby, pokračující procházkou klidně ve své chůzi. Mimo to byl prý obžalovaný přesvědčen, že oběma chodci musil na velikou vzdálenost býti pozorován rachot jeho motocyklu, nemajícího prý ani tlumiče na výfuku. Zmateční stížnost přehlíží však především velmi závažné zjištění rozsudkové, jehož správnosti ani sama nepopírá, že obžalovaný přijížděl na motocyklu ze zadu, tedy za zády obou chodců. Dále miji se cíle její tvrzení, že byl obžalovaný přesvědčen, že chodci musí slyšeti rachot jeho motocyklu. Zjišťujeť rozsudek na základě údajů svědků, že motor obžalovaného nedělal žádného na větší vzdálenost slyšitelného hluku, takže byl M-ovou podle výpovědi svědka H-a spatřen teprve v okamžiku, když byl od ní vzdálen již jen 20 m. Také těmito úplným a zcela jasným zjištěním rozsudkovým vytýká tudíž zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatku podle čís. 5 § 281 tr. ř. neúplnost a nejasnost neprávem a nejinak je tomu, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle čís. 4 téhož § proto, že nalézací soud zamítl také další průvodní návrh obhájcův na ohledání motocyklu obža-

lovaného znalcem z oboru jízdy motocykly a na zkoušku tohoto motocyklu při jízdě s přibráním znalce k důkazu pravdivosti tvrzení o rachotu motocyklu při jízdě. Tento průvodní návrh mohl nalézací soud zamítnouti jako nerozhodný, aniž tím zkrátil stěžovatele v jeho právech na obhajobu, poněvadž při řešení otázky, o niž šlo, mohl nalézacímu soudu býti rozhodným výhradně stav, který tu byl v době osudné jízdy obžalovaného, a nikoli výsledek důkazů teprve dodatečně prováděných. Podle stavu věci, zjištěného rozsudkem, byla tudíž situace v rozhodné době ta, že za oběma chodci, jdoucími po pravé straně silnice, přijížděl středem téže silnice rychlostí 25 až 35 km (podle nedosti přesného rčení rozsudku: rychlostí neobyčejnou) ze zadu motocykl obžalovaného, takže požadavek rozsudku, by obžalovaný dával výstražné znamení také chodcům před ním jdoucím, třeba to byly osoby dospělé, nelze uznati za neoprávněný. Jest uvážiti, že podle rozsudkových zjištění šlo o jízdu po silnici mimo uzavřenou osadu, takže nebyla zcela vyloučena ani možnost, že by se chodci za chůze ocitli v jízdní dráze silnice a to po případě, jelikož obžalovaný jel podle rozsudkového zjištění středem silnice, dokonce přímo v čáře jízdy jeho motocyklu. Zejména bylo však obžalovanému počítati i s možností, že chodci přejdou po případě na opačnou stranu silnice a dostanou se při tom do jízdní dráhy, jak se, pokud jde o M-ovou, skutečně stalo. Povinnost dáti výstražné znamení také chodcům, jdoucím před obžalovaným, ukládá mu rozsudek tím větším právem, an jel tehdy poměrně značnou a nepřípustnou rychlostí a splnění této povinnosti není pro řidiče spojeno ani s námahou ani zejména se ztrátou času. Případným je i poukaz rozsudku na obžalovanému známou nepřehlednou odbočku silnice k L. Také ustanovení § 48 minist. nař. je předpisem po výtce bezpečnostním, a třeba v něm je jen všeobecně řeč o potřebě dáti výstražné znamení, lze důvodně za to míti, že se vztahuje na takové případy, v nichž je možno, tudíž i na místě, předejiti ohrožení lidské bezpečnosti dáváním výstražných znamení, zejména tedy i na ony silnice, jež jsou příkladmo uvedeny v druhém odstavci § 46 téhož minist. nařízení, mezi něž náležejí mimo jiné, jak doveděno, i odbočky, vyústění silnice do silnice. O dalším opomenutí obžalovaného, že ani nenaznačil, kam míří, zmiňují se rozsudkové důvody jen ve spojení se zjištěním, že obžalovaný nedával výstražná znamení, a to jen mimochodem. Rozsudkový výrok neshledává však v tomto opomenutí další zavinění obžalovaného, zejména porušení nějakého předpisu o jízdě silostrojí, a proto jsou bezpředmětnými vývody, jimiž se snaží zmateční stížnost dovoditi, že pro obžalovaného nebylo povinností naznačovati, kterým směrem chce jeti, protože zamýšlel jeti stále rovně ku předu. Naproti tomu dodalo jednání, pokud se týče opomenutí obžalovaného rázu zvlášť povážlivého, že obžalovaný jel tehdy podle rozsudkového zjištění, zmateční stížností vůbec nenapadeného, po silnici s kopce. Ze všeho, co posud uvedeno o nepřípustnosti rychlejší jízdy než 6 km za hodinu a potřeby (povinnosti obžalovaného) dávat výstražná znamení, je zároveň zjevná také bezpodstatnost námitky uplatňované s hlediska čís. 4 § 281 tr. ř. pro zamítnutí obhájcova návrhu na důkaz znalecký a odůvodňované v ten rozum, že prý jedině znalec může po důkladném místním ohledání zjistiti, zda jel obžalo-

vaný za dané situace správně a podle předpisu, zda byl zejména vzhledem k místní situaci oprávněn jeti až rychlostí 45 km za hodinu, a zda bylo nutným dávat výstražná znamení. Také tento průvodní návrh mohl nalézací soud právem uznati za nerozhodný — správněji řečeno jeho provádění za zbytečné — vzhledem k tomu, že řešení řečených otázek nikoli technických, nýbrž po výtce právních, nevyžadovalo v tomto případě žádné odborné znalosti (prvý odstavec § 118 tr. ř. a soud mohl si v obojím směru zjednatí správný úsudek sám prostým srovnáním příslušných předpisů ministerského nařízení se skutečnostmi zjištěnými v rozsudku.

Zmateční stížnost namítá dále, že i kdyby se obžalovaný byl dopustil porušení některého z předpisů onoho ministerského nařízení, není tu příčinné souvislosti mezi jeho jednáním a smrtelným úrazem Marie M-ové, a vytýká rozsudku, že tu otázku ani neřeší ani zjištění příčinné souvislosti neodůvodňuje. Tato výtky je bezdůvodná, neboť v rozsudkových důvodech je na otázku, zda přivodil obžalovaný svým počínáním náraz svého motocyklu na M-ovou, zda je tedy její úraz a z něho vzešlá smrt přímým důsledkem jeho jednání a v přímé příčinné souvislosti s jeho jízdou, odpověděno výslovně způsobem kladným a jsou pro tento závěr uvedeny také důvody, vyhovující plně formálnímu předpisu § 270, čís. 5 tr. ř., takže o nedostatku důvodů jako zmatku podle čís. 5 § 281 tr. ř. nemůže tu vůbec býti řeči. Neméně bezpodstatná jest však i námitka, že nalézací soud posoudil otázku příčinné souvislosti způsobem právně pochybeným a činícím proto rozsudek zmatečným podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. Zmateční stížnost namítá v tom směru, že si M-ová svůj smrtelný úraz zavinila sama tím, že v posledním okamžiku chtěla přeběhnouti a také počala přebíhati silnici pro obžalovaného zcela neočekávaně, při čemž se stížnost dovolává rozhodnutí čís. 2858 sb. n. s., vyslovujícího názor, že řidič silostroje není odpovědný za nehodu, jež byla vyvolána nevypočítatelným a neodvratitelným jednáním poškozeného. Avšak příčinná souvislost byla by vyloučena jen tehdy, kdyby bylo dokázáno, že úraz M-ové byl přivoděn, jak dovoditi se snaží zmateční stížnost, výhradně jen jejím vlastním zaviněním. Onen pokus zmateční stížnosti míjí se však cíle již proto, že rozsudek právem shledává zavinění obžalovaného v tom, že svým činem a opominutím porušil závazné proň předpisy druhého odstavce §§ 46 a 48 minist. nař. Zavinění třetích osob, zejména neopatrnost poškozeného sprostuje řidiče silostroje jen tehdy zodpovědnosti, dbal-li sám všech opatrností, uložených mu zákonnými předpisy nebo daných v příčině řízení vozidla povahou věci, avšak zodpovědnosti za vlastní nedbalé jednání nezprošťuje ho ani případné spoluzavinění třetích osob, čítajíc k nim i poškozeného, a není v případech toho druhu zejména přerušena ani příčinná souvislost mezi jednáním pachatelovým a nastalým škodným, protiprávním výsledkem. Stačí, vyvolal-li pachatel třeba jen jednu z podmínek, jež měly v zápětí úraz. Právě-li se ve zmateční stížnosti, že by k úrazu M-ové jistě nebylo došlo, kdyby nebyla přebíhala silnici, lze souhlasně s rozsudkem stejným právem říci, že by se tak nebylo stalo ani tehdy, kdyby se byl obžalovaný zachoval podle předpisů, kdyby byl totiž v onom místě jednak nejel rychleji než 6 km za hodinu, zejména

však kdyby byl dával výstražná znamení. Za tohoto stavu věci dospívá pak rozsudek bez právního omylu nejen k závěru, že si obžalovaný musil býti vědom své nedbalosti a porušení oněch zákonných předpisů, nýbrž i k závěru, že obžalovaný mohl předvídati (nahlížeti) též, že svým jednáním ohrožuje lidskou bezpečnost. Bylo proto zavrhnouti zmateční stížnost jako bezdůvodnou.

Čís. 3504.

Ke skutkové podstatě zločinu křivého svědectví (§ 199 a) tr. zák.) se nevyžaduje konkrétní ohrožení vykonávání spravedlnosti, stačí ohrožení abstraktní, že svědek udal před soudem vědomě nepravdu, aniž by záleželo na tom, zda se křivé svědectví vztahovalo ke skutečnostem rozhodným či nerozhodným.

Svědék, jenž potvrdil při ústním jednání v civilním sporu před soudem nepravdu, stává se odvoláním nepravdivých údajů v jeho svědecké výpovědi beztrestným jen, odvolal-li je před formálním ukončením svého výslechu; výslech je formálně ukončen, jakmile svědek potvrdil po svém výslechu ústně správnost své protokolované svědecké výpovědi, jež mu byla předložena k nahlédnutí nebo přečtena (§ 343 odst. 2 c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 31. května 1929, Zm I 258/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 6. března 1929, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř., nelze přiznati oprávněnost. Stížnost je především na omylu, majíc za to, že v jednání kladeném obžalované za vinu nelze spatřovati skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák. již proto, že obžalovaná později opravila své nepravdivé údaje, jež učinila podle napadeného rozsudku jako svědkyně pod přísahou dne 19. října 1927, a to jednak písemným podáním, jednak při svém opětném svědeckém výslechu před tímž soudem v tomtéž civilním sporu. Svědek, jenž potvrdil při ústním jednání v civilním sporu před soudem nepravdu, stává se odvoláním nepravdivých údajů v jeho svědecké výpovědi obsažených beztrestným jen tenkrát, odvolal-li je před formálním ukončením svého výslechu. Názor zmateční stížnosti, že křivé svědectví vydané v civilním sporu před soudem stává se beztrestným i tenkrát, odvolal-li je svědek sice teprve po formálním ukončení svého výslechu, ale přece ještě před skončením řízení u procesního soudu, a zabránil-li tím tomu, by stál utrpěl škodu na svém právu zvědět od svědků pravdu, je podle toho nesprávný. Výslech svědka slyšeného při ústním jednání v civilním sporu před soudem je formálně ukončen, jakmile svědek potvrdil